

Hospinews Focus :

Noëlla Jardin, communicatieadviseur van de Brailleliga vzw.

April 2011

Interview door: Emmanuelle Vanbesien

Uitgever: Hospichild.be / vzw cmdc-cdcs asbl

Dit betreft een artikel onder voorbehouden rechten op basis van de licentie Creative Commons Auteurschap – Geen commercieel gebruik – Geen wijziging - 2.0 België (CC BYNC-ND 2.0).

U mag:

- * dit artikel kopiëren, verspreiden en openbaar maken

Onder de volgende voorwaarden :

- * Auteurschap — U moet de naam van de originele auteur vermelden op de wijze aangeduid door de auteur van het werk of door de rechthebbende die u de toestemming geeft (maar niet op een wijze die suggereert dat ze u steunen of het gebruik van de creatie goedkeuren).

- * Geen commercieel gebruik — U mag deze creatie niet aanwenden voor commerciële doeleinden.

- * Geen wijziging — U mag deze creatie niet wijzigen, veranderen of aanpassen.

Voor aanvragen tot verspreiding die niet onder deze voorwaarden vallen moet u mailen naar evanbesien@hospichild.be

Hoe lang bestaat de Brailleliga ?

Noëlla Jardin: Na de oorlog van 1914-1918 brengt het lot van de soldaten die aan de ogen verminkt zijn een beweging van sympathie op gang ten opzichte van oorlogsblinden. Deze beweging strekt zich al snel uit tot alle personen met een visuele handicap.

In 1920 werd de Brailleliga opgericht op initiatief van twee blinde dames, Elisa Michiels en Lambertine Bonjean. Hun initiële doelstelling bestond erin een bibliotheek samen te stellen voor personen met een visuele handicap. Ze richtten een klein comité op dat zich bezighield met de omzetting van teksten in braille. Elisa Michiels werd voorzitter van de Brailleliga.

Bij toepassing van de wet van 1921 met betrekking tot verenigingen zonder winstoogmerk besliste de Brailleliga op 5 september 1922 om zich als v.z.w. te vestigen. Haar statuten verschenen in het Belgisch Staatsblad van 22 september 1922.

Wat is het doel van de organisatie ?

N.J.: De Brailleliga helpt en ondersteunt gratis 12.692 blinde en slechtziende personen in hun integratie in de maatschappij (zowel sociaal, cultureel als professioneel). Persoonlijke ontplooiing en zelfstandigheid zijn hierbij sleutelbegrippen.

Hospinews, de nieuwsbrief van Hospichild.be, website met niet-medische informatie omtrent de hospitalisatie van kinderen

Welke diensten biedt de Brailleliga ?

N.J.: Neemt een blinde of slechtziende persoon contact op met de Brailleliga, dan gebeurt dit via de Sociale Dienst. Samen stellen ze een balans van de situatie op en de dienst informeert, geeft raad en helpt de persoon bij o.a. sociale voordelen, tegemoetkomingen, administratieve en andere stappen.

Voor blinde en slechtziende personen is het evenzeer nodig om zelfstandig hun dagelijkse activiteiten te kunnen uitoefenen. Hier helpt de Dienst begeleiding en hulp in het dagelijks leven. De ergotherapeuten en andere professionals leren de personen met een visuele handicap de vaardigheden die het mogelijk maken in alle veiligheid huishoudelijke en familiale taken uit te voeren. Deze dienst biedt ook de mogelijkheid om braille en dactylo aan te leren. Ook mobiliteitslessen (verplaatsingen met de witte stok en geleidehonden) behoren tot hun takenpakket.

Voor een inschrijving in het Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap kan de visueel gehandicapte persoon terecht bij het erkende Multidisciplinaire Team.

De Brailleliga beschikt tevens over een Spelothek waar jonge en minder jonge blinde en slechtziende personen de mogelijkheid krijgen om aangepaste spelletjes te ontlenen.

Bovendien worden er in het gehele land creatieve, culturele en vrijetijdsactiviteiten georganiseerd.

Om het leven van blinde en slechtziende personen te vergemakkelijken, bestaan er tal van technische hulpmiddelen. In de winkel van de Brailleliga, de Brailleshop, kan men zich kleine hulpmiddelen aanschaffen. In totaal kunnen meer dan 500 artikels ter plaatse vergeleken en getest worden alvorens ze mee te nemen.

De Informatiedienst voor technische aanpassingen helpt al wie interesse heeft voor grotere technische hulpmiddelen met inlichtingen, raad en gebruiksaanwijzingen.

Het Gespecialiseerd beroepsoriënterings- en consultatiecentrum helpt blinde en slechtziende personen bij het zoeken naar hun mogelijkheden op de arbeidsmarkt. Bovendien geeft deze dienst advies omtrent de tewerkstellingsbevorderende maatregelen waarvoor men eventueel in aanmerking komt.

De Gespecialiseerde opleidings-, begeleidings- en bemiddelingsdienst biedt een gespecialiseerde opleiding en bemiddeling aan personen met een visuele handicap die een job in het normale arbeidscircuit ambiëren.

Welke hulpmiddelen bestaan er zoal voor blinden?

N.J.: De hulpmiddelen die er bestaan voor personen met een visuele handicap kunnen we opdelen in verschillende categorieën: de ADL-hulpmiddelen (ADL: Activiteiten dagelijks leven): dit zijn alle hulpmiddelen die het een persoon met een visuele handicap mogelijk maken om de gewone dagelijkse handelingen zo zelfstandig mogelijk uit te voeren (sprekend uurwerk, niveau-indicator, sprekende koortsthermometer,...). In de winkel van de Brailleliga, de Brailleshop, kan men deze hulpmiddelen aanschaffen. De catalogoog en prijslijst van de artikels die beschikbaar zijn in de Brailleshop kan online geconsulteerd worden (www.braille.be/nl/catalogusBraille.asp).

Technische hulpmiddelen die het mogelijk maken om toegang te krijgen tot informatie, te communiceren en gebruik te kunnen maken van informaticatoepassingen: beeldschermloepen (een vergrotingssysteem dat bestaat uit een leesplateau, een monitor en camera; het document wordt op het leesplateau gelegd onder de camera en wordt vergroot weergegeven op het scherm), scanners met spraakweergave (dit toestel scant teksten in en leest deze daarna voor), notietoestellen (compact toestel om notities te nemen die nadien via de pc kunnen weergegeven worden), vergrotingssoftware (software die alle informatie die op het scherm verschijnt vergroot weergeeft), spraaksyntheseprogramma's (systeem waarbij de informatie op het scherm voorgelezen wordt), brailleleesregel (extern toestel dat aan de pc gelinkt is en dat de gegevens die op het scherm verschijnen omzet in brailleschrift), brailleprinters (printer die het mogelijk maakt om gegevens uit een computerbestand in braille af te drukken)

Optische hulpmiddelen: dit is een hulpmiddel dat een vergroting van 1,5 tot 6 maal realiseert door middel van een lens. Deze loepen bestaan in verschillende uitvoeringen (handloepen, staande loepen, loepen met of zonder ingebouwde verlichting).

Elk jaar organiseert de Brailleliga in haar lokalen te Brussel de BrailleTech, een hulpmiddelenbeurs waarop alle Belgische leveranciers van hulpmiddelen voor blinde en slechtziende personen samenkomen. De bezoekers kunnen er kennis maken met de nieuwigheden, hulpmiddelen vergelijken en uittesten. Ze kunnen hierbij ook een beroep doen op het advies van de Brailleliga.

Hospinews, de nieuwsbrief van Hospichild.be, website met niet-medische informatie omtrent de hospitalisatie van kinderen

Bestaat er nog altijd een beperkte toegankelijkheid van de voorzieningen (winkels, uitgaansgelegenheden,...) ? Is er nood aan een systematische inventarisatie van knelpunten, bijvoorbeeld meer veilige looproutes ?

N.J.: Aan voetgangerslichten kunnen rateltickers geïnstalleerd worden ter ondersteuning. Dit is een akoestisch signaal dat de persoon met een visuele handicap duidelijk maakt wanneer hij of zij veilig kan oversteken.

Noppen- en ribbeltegels zijn tegels met voelbare noppen of ribbels die de blinde of slechtziende persoon met zijn voeten en/of witte stok kan voelen en die aanduiden dat men aan een oversteekplaats of bushalte of perronrand gekomen is.

Sedert 2009 is er ook een wettelijke bepaling die ervoor zorgt dat men op openbare plaatsen blindengeleidehonden niet langer meer de toegang kan weigeren.

België ratificeerde in 2009 eveneens het VN-verdrag inzake rechten van personen met een handicap. De Brailleliga ijvert op beleidsniveau voor een vertaling en verankering van dit verdrag in de wetgeving.

Door middel van sensibiliseringsacties tracht de Brailleliga het grote publiek ook meer vertrouwd te maken met de visuele handicap. Een gebrek aan voorzieningen is immers niet altijd uit slechte wil, maar vaak ook uit onwetendheid.

Worden blinden in het publieke leven gemarginaliseerd ?

N.J.: Omgevingsobstakels blijken nog te vaak een grotere hinderpaal te zijn voor maatschappelijke integratie dan de functionele beperkingen van de handicap zelf.

Vandaar dat we eerder de nadruk wensen te leggen op de positieve initiatieven die er bestaan om de marginalisatie tegen te gaan.

De Brailleliga zet zich via tussenkomsten bij politieke verantwoordelijken en haar aanwezigheid in overlegorganen in om de rechten van personen met een visuele handicap te verdedigen en hun integratie in de maatschappij te bevorderen.

Bij sensibiliseringsacties streven wij er ook naar om het publiek vertrouwd te maken met de visuele handicap. We reiken tips aan voor de omgang met visueel gehandicapte personen zonder dat deze laatsten hun waardigheid verliezen:

indien u op straat een blinde persoon tegenkomt, vraag dan altijd eerst of hij of zij geholpen wil worden en op welke manier;

om een blinde persoon te leiden, moet u hem niet duwen, bied hem uw arm aan en loop een halve pas voor hem. Voor hindernissen vertraagt u even en legt duidelijk uit wat de hindernis is; om een blinde persoon een stoel aan te bieden, legt u zijn hand op de rugleuning, de persoon kan dan zonder verdere hulp gaan zitten; in het openbaar vervoer zal een visueel gehandicapt persoon het meestal ook appreciëren indien men hem een zitplaats aanbiedt omdat hij rechtstaand vaak moeilijk een gepast steunpunt kan vinden;

vergeet niet dat de woorden "hier" en "daar" voor een persoon die niet ziet geen betekenis hebben, tracht zo duidelijk mogelijk te zijn; wees niet bang om woorden als zien en kijken te gebruiken: personen met een visuele handicap gebruiken deze woorden ook, het vermijden van deze woorden leidt tot zeer kunstmatige gesprekken;

een blinde persoon ziet wel niet, maar beschikt verder wel over zijn gehoor, spraak en intelligentie. Wanneer u een blinde persoon ontmoet die vergezeld is van een begeleider, wendt u dan rechtstreeks tot de blinde persoon, hij of zij is perfect in staat zich uit te drukken;

in het gezelschap van een blinde persoon moet u niet het gevoel hebben dat u voortdurend moet praten, in elke conversatie mogen stiltes vallen.

Ervaren blinden minder leefbaarheid dan mensen die volledig kunnen zien ? Is blindheid voor sommige mensen geen handicap ?

N.J.: Blindheid en slechtziendheid blijven altijd een handicap. 80 % van de informatie die we opnemen, gebeurt immers via de ogen. Wanneer het gezichtsvermogen dus sterk vermindert of volledig wegvalt, worden heelwat dagdagelijkse handelingen plots veel minder evident. Eenvoudige handelingen zoals zich kleden, boodschappen doen, lezen, de bus nemen, koken, ... worden dan ineens veel moeilijker.

Men heeft dan steun nodig van de omgeving of externe hulpverleners. De Brailleliga biedt gratis deze steun en hulp aan en houdt daarbij steeds als doel voor ogen: het behouden of vergroten van de zelfstandigheid van de persoon met de visuele handicap en de integratie in de maatschappij.

Hospinews, de nieuwsbrief van Hospichild.be, website met niet-medische informatie omtrent de hospitalisatie van kinderen

De ene visueel gehandicapte personen bereikt een hogere mate van zelfstandigheid dan de andere, om diverse redenen.

Wordt het brailleschrift nog altijd aangeleerd en gehanteerd ?

N.J.: Het brailleschrift is zeker niets iets van het verleden en wordt dus nog steeds aangeleerd en gebruikt.

De opkomst van spraaktechnologie is veeleer een aanvulling en ondersteuning van het brailleschrift. Heel wat braillisten combineren het gebruik van een brailleleesregel met een spraakweergavesysteem. Bij het voorlezen hoor je bv geen spellingsfouten, deze kan je wel opsporen via het gebruik van de brailleleesregel. Voor het maken van korte notities wordt het brailleschrift ook nog regelmatig gebruikt.

Kinderen die les volgen in het buitengewoon onderwijs kunnen daar het brailleschrift aanleren. Het braille blijft voor kinderen belangrijk in verband met het woordbeeld van een woord. Het geeft ook de mogelijkheid om op eigen ritme een tekst te lezen.

Zowel jongeren als volwassenen kunnen ook terecht bij de Brailleliga voor het aanleren van het braille. Dit leerproces is een intensief proces en vraagt veel tijd en oefening.

Wij danken u voor dit boeiende interview en wij wensen u nog een goede voortzetting.